

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 204/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Malichom, Dunajská 25, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 5 C 44/2014 z 24. júla 2017 a sp. zn. 5 C 44/2014 z 2. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 44/2014 z 24. júla 2017 a sp. zn. 5 C 44/2014 z 2. októbra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania o vypratanie nehnuteľností. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 44/2014 zo 7. septembra 2015 prikázal sťažovateľke nehnuteľnosti vypratať, odovzdať ich žalobcovi do užívania a nahradiť trovy konania. Proti predmetnému rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 13 Co 17/2016 z 21. marca 2017 prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Sťažovateľka podala v prejednávanej veci dovolanie. Na základe podaného dovolania okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku.

V sťažnosti sa ďalej uvádza: „*Sťažovateľ podal v zmysle Výzvy najprv žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku za podanie Dovolania dňa 20.07.2017, pričom následne z opatrnosti (pre prípad nepriznania oslobodenia) uhradil aj vyrubený súdny poplatok v zmysle Výzvy.*

Následne bolo sťažovateľovi zo strany Súdu doručené uznesenie vyššieho súdneho úradníka zo dňa 24.07.2017, sp. zn. 5C/44/2014-99, ktorým Súd zastavil konanie o Dovolani podanom sťažovateľom. Proti Uzneseniu v celom rozsahu podal v zmysle poučenia vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol Okresný súd Žiar nad Hronom zo dňa 02.10.2017, sp. zn. 5C/44/2014-110, doručenom sťažovateľovi dňa 02.11.2017, ktorým sťažnosť sťažovateľa zamietol, a súčasne upravil prevádzkovateľa systému Slovenská pošta, a.s. na vrátenie súdneho poplatku žalovanej vo výške 192,30 EUR v lehote 30 dní od doručenia tohto rozhodnutia.“

Sťažovateľka namieta proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 C 44/2014-99 z 24. júla 2017 o zastavení konania o dovolaní (*ďalej aj „uznesenie o zastavení konania o dovolaní“*) a proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 C 44/2014-110 z 2. októbra 2017 o zamietnutí sťažnosti proti zastaveniu konania o dovolaní (*ďalej aj „uznesenie o zamietnutí sťažnosti proti zastaveniu konania o dovolaní“*), podľa ktorých *„dňa 21.07.2017 o 8,42 hod. doručila*

súdu prostredníctvom právneho zástupcu mailom žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku, pričom lehota na zaplatenie súdneho poplatku alebo na podanie žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku jej uplynula dňa 20.07.2017“.

Sťažovateľka tvrdí, že „[v] skutočnosti bol predmetný návrh na oslobodenie sťažovateľa od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za Dovolanie doručený prvostupňovému súdu už dňa 20.07.2017, ako to zodpovedá aj zákonu o súdnych poplatkoch. Uvedenú skutočnosť sťažovateľ v sťažnosti voči Uzneseniu (o zastavení konania o dovolaní, pozn.) preukázal priloženými listinnými dôkazmi, pričom by mala táto skutočnosť byť overiteľná aj v informačnom systéme podateľne prvostupňového súdu, resp. Ministerstva spravodlivosti SR. K uvedenej námietke sa Súd v Uznesení 2 ani v Uznesení (t. j. v oboch napadnutých rozhodnutiach, pozn.) vôbec nevyjadril, pričom zrejme vôbec nepreveroval uvedenú skutočnosť a neoboznámil sa s predloženými dôkazmi sťažovateľa.“.

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že „[v]o vzťahu k Uzneseniu (o zastavení konania o dovolaní, pozn.) by sme chceli Ústavnému súdu Slovenskej republiky oznámiť, že zo strany sťažovateľa došlo (z opatrnosti) k úhrade súdneho poplatku za Dovolanie dňa 27.07.2017 v celom rozsahu, a to pre prípad, ak by nebolo vyhovené podanému návrhu na oslobodenie od povinnosti na zaplatenie súdneho poplatku. V tejto súvislosti chceme upozorniť, že § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého rozhodol vyšší súdny úradník v Uznesení (o zastavení konania o dovolaní, pozn.) i Súd v Uznesení 2 (o zamietnutí sťažnosti proti zastaveniu konania o dovolaní, pozn.), nijakým spôsobom nevylučuje aplikáciu príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku (predtým Občianskeho súdneho poriadku), a teda platí, že ak sa v priebehu konania o sťažnosti (pre ktoré platí zásada, že pre rozhodnutie v ňom vydané je rozhodujúci stav v čase jeho vydania), odstráni nedostatok podmienky konania spočívajúci v nezaplatenom súdnom poplatku za návrh na začatie konania (Dovolanie), Súd musí zrušiť uznesenie vyššieho súdneho úradníka o zastavení konania. Pri rozhodovaní prvostupňového súdu tento musí vychádzať zo stavu existujúceho v čase vydania jeho rozhodnutia, ako vyplýva z § 217 CSP. Pokiaľ teda do uvedeného času, t. j. do času vyhlásenia Uznesenia 2 (o zamietnutí sťažnosti proti zastaveniu konania o dovolaní, pozn.), sťažovateľ poplatkovú povinnosť splnil, tak Uznesenie (o zastavení konania o dovolaní, pozn.) nemožno potvrdiť. Rozhodnutie Súdu je

datované ku dňu 02.10.2017, pričom k úhrade súdneho poplatku za Dovolanie zo strany žalovanej došlo dňa 27.07.2017, teda Súd pri prijatí rozhodnutia o sťažnosti mal vychádzať zo stavu, ktorý tu bol v čase vydania tohto rozhodnutia.“

Na základe uvedeného sťažovateľka v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uzneseniami okresného súdu sp. zn. 5 C 44/2014 z 24. júla 2017 a sp. zn. 5 C 44/2014 z 2. októbra 2017 bol porušený čl. 1 ods. 1 ústavy a jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutia okresného súdu zrušil, aby vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie, že návrh sťažovateľky na oslobodenie od platenia súdneho poplatku za podané dovolanie bol okresnému súdu doručený 20. júla 2017, a nie 21. júla 2017 o 8.42 h (ako to tvrdí okresný súd), čo by vo výsledku malo znamenať podanie návrhu včas. Druhou námietkou je, že § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v rozhodujúcom znení (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), na základe ktorého bolo rozhodnuté

o zastavení konania, nevylučuje aplikáciu všeobecného procesného predpisu, t. j. § 217 zákona č. 160/2015 Z. z. *Civilný sporový poriadok v rozhodujúcom znení (ďalej len „CSP“)*, aplikáciou ktorého by sa vo veci mohlo dospieť k prejednaniu dovolania, pretože okresný súd by v takom prípade mal zrušiť uznesenie o zastavení konania o dovolaní. Keďže tak okresný súd neurobil, sťažovateľka argumentuje nespravodlivosťou jeho postupu (v zmysle nespravodlivosti konania).

Čo sa týka prvej námietky, podľa ktorej návrh sťažovateľky na oslobodenie od platenia súdneho poplatku bol podaný včas, ústavný súd uvádza, že tvrdenie sťažovateľky nie je ničím podložené.

Podľa ústavného súdu má nepredloženie dôkazov o tom, že k zásahu do práv sťažovateľa došlo, významné procesné dôsledky, keďže sťažnosť tak vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

Hoci sťažovateľka splnila povinnosť vyplývajúcu z § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde a k svojej sťažnosti pripojila napádané rozhodnutia okresného súdu, nemožno opomíňať § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý zaväzuje navrhnúť a predložiť aj ďalšie dôkazy, ktorých obsah môže odrážať konkrétny typ sťažnostnej námietky a na základe ktorých by ústavný súd mohol verifikovať tvrdenia sťažovateľky o porušení jej základných práv a slobôd.

Tvrdenia o tom, že okresný súd zamietol návrh sťažovateľky nedôvodne a že náprava v tomto smere nebola zjednaná ani v konaní o sťažnosti, sťažovateľka žiadnym spôsobom nepreukázala. Ústavnému súdu nepredložila žiaden z listinných dôkazov, o ktorých tvrdí, že ich predkladala okresnému súdu na podporu svojich tvrdení. Ústavný súd za takejto dôkaznej situácie nemá dôvod spochybňovať dostatočne určitý a jednoznačný záver okresného súdu o tom, že výhrady sťažovateľky týkajúce sa porušenia v sťažnosti označených práv sú vo vzťahu k tejto námietke neopodstatnené.

Čo sa týka druhej námietky podľa ktorej § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, na základe ktorého bolo rozhodnuté o zastavení konania, nevyučuje aplikáciu všeobecného predpisu, t. j. § 217 CSP, aplikáciou ktorého by sa vo veci mohlo dospieť k prejednaniu dovolania, ústavný súd uvádza tieto skutočnosti.

Okresný súd uznesenie o zastavení konania o dovolaní odôvodnil takto: „*Súd vyzval žalovanú na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie pod následkom zastavenia konania, pričom výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola právnemu zástupcovi žalovanej doručená dňa 10.07.2017. Žalovaná v lehote 10 dní a ani do dnešného dňa súdny poplatok nezaplatila a vzhľadom na uvedenú skutočnosť súd konanie zastavil. To, že žalovaná doručila súdu prostredníctvom právneho zástupcu dňa 21.07.2017 žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku je bezpredmetné, nakoľko lehota na zaplatenie súdneho poplatku alebo na podanie žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku uplynula žalovanej dňa 20.07.2017, to znamená, že žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku bola podaná po lehote.*“

Okresný súd uznesenie o zamietnutí sťažnosti proti zastaveniu konania o dovolaní odôvodnil takto: „*Preskúmaním spisového materiálu súd dospel k záveru, že sťažnosť žalovanej je potrebné zamietnuť. Zo spisového materiálu vyplýva, že súd vyzval žalovanú na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie vo výške 199 €, výzva bola právnemu zástupcovi žalovanej doručená dňa 10.07.2017, avšak žalovaná v súdom určenej lehote súdny poplatok nezaplatila, ale dňa 21.07.2017 o 8.42 hod. doručila súdu prostredníctvom právneho zástupcu mailom žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku, pričom lehota na zaplatenie súdneho poplatku alebo na podanie žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku jej uplynula dňa 20.07.2017. Súd preto uznesením zo dňa 24.07.2017 konanie o dovolaní žalovanej zastavil. Voči tomuto uzneseniu podala žalovaná prostredníctvom právneho zástupcu sťažnosť a žiadala uznesenie súdu zo dňa 24.07.2017 zrušiť. Od 1. júla 2017 sa zaviedla úprava, podľa ktorej v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka. Ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie. V sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno*

namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. Vzhľadom na to, že žalovaná v sťažnosti namieta skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku (žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku a rovnako aj zaplatenie súdneho poplatku), súd sťažnosť žalovanej zamietol.“

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka bola okresným súdom po tom, čo súd zistil nezaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie, vyzývaná na odstránenie tohto nedostatku, pričom bola upozornená na možnosť zastavenia konania. Sťažovateľka na výzvu okresného súdu nereagovala, čo malo za následok zastavenie konania. Ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľke bol poskytnutý dostatočný priestor pre zaplatenie súdneho poplatku, bola upozornená na následky jeho nezaplatenia, a preto bez ďalšieho nevidí vo veci dôvod na prelamanie špeciálneho ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch všeobecnou procesnou úpravou.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v časti napádajúcej uznesenie o zamietnutí sťažnosti proti zastaveniu konania o dovolaní a namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka (uznesenie o zastavení konania o dovolaní), ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať označené napadnuté rozhodnutie okresného súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe sťažnosti okresný súd (sudca), ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu o zastavení konania o dovolaní a namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 25

ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014).

K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy sťažnosť neobsahuje žiadne odôvodnenie, preto ju ústavný súd v tejto časti (vo vzťahu k obom napadnutým rozhodnutiam okresného súdu) odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

O ďalších návrhoch sťažovateľky formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutých rozhodnutí okresného súdu, vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie, náhrada trov konania) z dôvodu odmietnutia sťažnosti nebolo potrebné rozhodnúť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018